

Revista **Memoria** (nr. 1/2023)

A apărut numărul 1/2023 al revistei *Memoria, revista gândirii arestate*, aşa cum se subintitulează această publicație, care rezumă în această sintagmă, *gândirea arestată*, esența fondului malefic al dictaturii comuniste de la noi. Este o revistă remarcabilă, care e silită să meargă împotriva curențului dominant astăzi, la noi: căci în periodicele noastre se practică, din păcate, o publicistică cel mai adesea facilă, indiferentă la temele grave ale istoriei recente și fără o preocupare pentru reperele care ne definesc ca popor.

Din sumarul acestui număr recent, am reținut numeroase articole de interes: grupajul *Anul Iuliu Maniu. 150 de ani de la naștere, 70 de ani de la deces*, care cuprinde editorialul lui Cosmin Budeancă, apoi o relatată a ultimei întâlniri a lui Iuliu Maniu cu MS. Regele Mihai I, evocarea de către Cornelius Coposu a personalității lui Iuliu Maniu și documentarul *Iuliu Maniu - conștiință, morală, politică*, atent întocmit de Ana Maria Borz, Tânără cercetătoare în domeniul istoriei, și de teologul Cristian Borz. Smaranda

Vultur scrie despre deportarea etnicilor germani în URSS în 1945, iar Gheorghe Petrov publică un studiu extins intitulat *Inventarul cercetărilor de arheologie judiciară privind crimele regimului comunist din România (2006-2022)*. Revista găzduiește, de asemenea, o substanțială dezbatere cu tema *Dincolo de frontieră de Est a României: conflictele care (nu) ne-au interesat*, la care participă Alexandru Postica (Republica Moldova), Nadija Afanasieva (Ucraina), Cătălin-Gabriel Done și Angela Grămadă (România); masa rotundă e moderată de Sergiu Mustață. Tullburător este ce relatează Nicolae (Nicholas) Dima despre timpul petrecut ca deținut în celula 354 din închisoarea de la Aiud: „În acea încăpere eram vreo 20 de deținuți tineri și

nesupuși și imediat am început să ne organizăm și să ne facem viața mai ușoară. Odată, când am fost scoșă la plimbarea zilnică, de 10-15 minute, într-o curte adiacentă clădirii bisericii, clădire transformată în magazie, am văzut printr-o fereastră un sac gol de hârtie. L-am luat cu noi și când ne-am întors în cameră l-am tăiat în bucăți, am cusut bucățile de hârtie cu ață deșirată din saltele și le-am transformat în caiete de scris. Apoi, unul dintre noi a sustras o sticlă goală de la cabinetul medical și a umplut-o cu un fel de cerneală produsă tot de noi. O obținusem prin presarea, pe fundul unei gamele, a frunzelor verzi luate din curtea de plimbare. Câteva bețigașe le transformasem în pene de scris. A urmat o intensă activitate intelectuală.“ Am reprodus un fragment, dar e de citit în totalitate această pagină de memorialistică. Neobișnuită este traectoria biografică a lui Nicolae (Nicholas) Dima: născut în 1936, student la Politehnica, a fost arestat și condamnat fiindcă a încercat să fugă din țară. După detenție, a reușit să absolve Facultatea de Geografie și a părăsit România în 1969. S-a stabilit în Statele Unite, unde a devenit doctor în geo-politică la Universitatea Columbia din New York, redactor la Radio Vocea Americii timp de 22 de ani, profesor la mai multe universități americane și la institute militare de studii superioare de acolo. A scris mai multe cărți în engleză și română. Revista conține și alte relatari captivante ca aceasta și, în întregul ei, este expresia unei emulații deosebite, fiind scrisă cu vocație și cu dăruire. Regretabil, o spunem încă o dată, este că toată această strădanie publicistică nu stârnește ecoul meritat în societatea românească atrasă de cu totul și cu totul alte subiecte, descurajant de mărunte. (Cronicar) ●